

UZASADNIENIE

Powód I. B., pozwem wniesionym w dniu 16 listopada 2017r., wystąpił z roszczeniem o nakazanie pozwanej (...) Usługi (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w P. wydania mu zaświadczenia stwierdzającego jego pracę w warunkach szczególnych w okresie od 1 stycznia 2009r. do 28 lutego 2017r. na stanowisku operatora spycharki. Ponadto, wniósł o zasądzenie od pozwanej kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu powód wskazał, iż od dnia 1 września 1998r. był zatrudniony w Zakładach (...) S.A. na stanowisku operator spycharki. Z dniem 14 maja 2001r. został przejęty na podstawie art. 23¹ k.p. przez pozwaną spółkę, w której do dnia 28 lutego 2017r. świadczył pracę na tym samym stanowisku i w tych samych warunkach. Następnie zmienił stanowisko pracy na stanowisko kierowcy w dalszym ciągu pozostając w stosunku pracy z pozwaną spółką. Powód, jako operator spycharki, zarówno w Zakładach (...) S.A., jak i w pozwanej spółce wykonywał pracę w pełnym wymiarze czasu pracy przy chemii ciężkiej na składowisku fosfogipsu. Powód wystąpił do pracodawcy o wydanie mu świadectwa pracy wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Pozwana spółka wydała mu takie zaświadczenie, ale za okres od 1 września 1998r. do 31 grudnia 2008r., odmawiając wydania takiego zaświadczenia co do dalszego okresu zatrudnienia na stanowisku operatora spycharki.

Pozwana (...) Usługi (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w P. w odpowiedzi na pozew wniosła o oddalenie albo odrzucenie powództwa i zasądzenie na jej rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu wskazała, że powód nie ma interesu prawnego w dochodzeniu przed sądem ustalenia, iż był zatrudniony w szczególnych warunkach, uznając, iż powód domagając się wydania zaświadczenia o wykonywaniu pracy w warunkach szczególnych de facto domaga się takiego ustalenia. Przywołała szereg orzeczeń Sądu Najwyższego wskazujących na brak interesu prawnego w ustalaniu pacy w warunkach szczególnych. Dodatkowo pozwana spółka wskazała na brak możliwości wydania powodowi zaświadczenia o pracy w szczególnych warunkach w latach 2009 – 2017, wskazując, że praca, którą wykonywał powód nie została wymieniona w wykazie prac wykonywanych w warunkach szczególnych zamieszczonym w ustawie z dnia 19 grudnia 2008r. o emeryturach pomostowych, regulującej pracę w warunkach szczególnych od dnia 1 stycznia 2009r.

Na rozprawie w dniu 18 maja 2018r. reprezentujący powoda pełnomocnik oświadczył, iż powód domaga się wydania zaświadczenia, o którym mowa w pozwie, a nie ustalenia, że powód świadczył pracę w warunkach szczególnych.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

I. B. jest zatrudniony w (...) Usługi (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w P., do której do spółki został przejęty w dniu 14 maja 2001r. na podstawie art. 23¹ k.p. z Zakładów (...) spółki akcyjnej w P., w której został zatrudniony w dniu 1 września 1998r.

W obu spółkach pracował w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku operatora spycharki na składowisku fosfogipsu aż do dnia 28 lutego 2017r., kiedy to nastąpiła zmiana jego stanowiska na stanowisko kierowcy.

Pismem z dnia 15 grudnia 2014r. I. B. wystąpił do pracodawcy o wydanie mu zaświadczenia pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze na stanowisku operator spycharki.

W odpowiedzi na ww. pismo, pracodawca wydał I. B. zaświadczenie o wykonywaniu pracy w warunkach szczególnych w okresie od dnia 1 września 1998r. do dnia 31 grudnia 2008r. na stanowisku operator spycharki (prace maszynistów ciężkich maszyn budowlanych lub drogowych: maszyniści robót ziemnych; maszynista spycharek i ciągników gąsienicowych – dział V, poz. 3A, pkt 3 wykazu A stanowiącego załącznik nr 1 do Zarządzenia Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego nr 7 z dnia 7.07.1987r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu przemysłu chemicznego i lekkiego).

Pracodawca nie wydał I. B. zaświadczenia o pracy w szczególnych warunkach za okres od 1 stycznia 2009r., uzasadniając to tym, iż od 1 stycznia 2009r. nie obowiązuje Zarządzenie Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego nr 7 z dnia 7.07.1987r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu przemysłu chemicznego i lekkiego, na podstawie którego wydano mu świadectwo pracy w szczególnych warunkach za okres do 31 grudnia 2008r. W (...) spółce z o.o. nie istnieje też wykaz stanowisk, na których wykonywane są prace w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze. Od 1 stycznia 2009r. obowiązuje ustawa o emeryturach pomostowych, która w swoim załączniku zawiera wykaz takich prac. Punkt 38 tego załącznika wskazuje, że wśród takich prac są prace przy wywozie nieczystości stałych i płynnych oraz prace na wysypiskach i wylewiskach nieczystości związane z bardzo ciężkim wysiłkiem fizycznym, przy czym art. 3 ust. 2 pt c ustawy definiuje bardzo ciężkie prace fizyczne jako prace powodujące w ciągu zmiany roboczej efektywny wydatek energetyczny u mężczyzn – powyżej 8.400 kJ. Prace wykonywane przez I. B. na stanowisku operatora spycharki wiązały się natomiast z wydatkiem energetycznym 5.361 kJ, dlatego też jego praca od 1 stycznia 2009r. nie może być kwalifikowana jako praca w szczególnych warunkach.

Niesporne, a nadto dowód: umowy o pracę a dnia 1.09.1998r., z dnia 1.12.1998r., z dnia 1.06.1999r., z dnia 31.05.2000r., aneks do umowy o pracę z dnia 31.05.2000r. - w aktach osobowych powoda cz. B koperta k. 10, porozumienie zmieniające warunki umowy o pracę z dnia 15.02.2017r. – w aktach osobowych powoda cz. B k. 46, pismo powoda z dnia 15.12.2014r. - aktach osobowych powoda cz. B k. 35, świadectwo z dnia 23.12.2014r., - w aktach osobowych powoda cz. B k. 36, pismo pracodawcy z dnia 6.02.2015r. - w aktach osobowych powoda cz. B k. 39, pismo pracodawcy z dnia 6.02.2015r. - w aktach osobowych powoda cz. B k. 39

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo okazało się bezzasadne.

Zagadnienie pracy w warunkach szczególnych wykonywanej w okresie do dnia 31 grudnia 2008r. uregulowane jest w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983r., Nr 8, poz. 43 z późn. zm.).

Zgodnie z § 1 ww. aktu prawnego - rozporządzenie stosuje się do pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, wymienione w § 4-15 rozporządzenia oraz w wykazach stanowiących załącznik do rozporządzenia, zwanych dalej „wykazami”. W myśl § 1 ust. 2 - właściwi ministrowie, kierownicy urzędów centralnych oraz centralne związki spółdzielcze w porozumieniu z Ministrem Pracy, Płac i Spraw Socjalnych ustalają w podległych i nadzorowanych zakładach pracy stanowiska pracy, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazach A i B.

Zgodnie z § 2 ust. 2 powołanego wyżej rozporządzenia, okresy pracy w warunkach szczególnych stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach lub w świadectwie pracy.

Na podstawie powołanego wyżej § 2 ust. 2 rozporządzenia pozwana spółka wystawiła powodowi I. B. (nadal pozostającemu z nią w stosunku pracy), na jego żądanie, zaświadczenie wykonywania pracy w warunkach szczególnych od dnia 1 września 1998r. do dnia 31 grudnia 2008r. na stanowisku operatora spycharki jako że stanowisko to wymienione zostało w dziale V, poz. 3A, pkt 3 wykazu A stanowiącego załącznik nr 1 do Zarządzenia Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego nr 7 z dnia 7.07.1987r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu przemysłu chemicznego i lekkiego, wydanym na podstawie § 1 ust. 2 ww. rozporządzenia.

Pozwana spółka nie miała natomiast obowiązku wydania powodowi takiego zaświadczenia za okres pracy wykonywanej od dnia 1 stycznia 2009r. Od tego dnia obowiązuje bowiem ustawa z dnia 19 grudnia 2008r. o

emeryturach pomostowych (Dz.U.2017.664.tj.) regulująca kwestię pracy w warunkach szczególnych wykonywanej począwszy od tej daty.

Obowiązujące przepisy przewidują zatem obecnie dwie grupy prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, których wykonywanie wpływa na uzyskanie określonych uprawnień emerytalnych. Do pierwszej grupy należą prace wymienione w tzw. starych wykazach prac, tj. w wykazach A i B stanowiących załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Zatrudnienie przy takich pracach przez określony czas uprawnia do uzyskania „wcześniejszej” emerytury. Okresy wykonywania takiej pracy przed dniem 1 stycznia 2009r. zaliczane są również przy ustalaniu prawa do emerytury pomostowej. Praca w warunkach szczególnych po tej dacie uwzględniania jest jedynie przy ustalaniu prawa do emerytury pomostowej.

Inaczej niż w przypadku okresów pracy w warunkach szczególnych wykonywanej do dnia 31 grudnia 2008r. (§ 2 ust. 2 ww. rozporządzenia), pracodawca nie musi wystawiać świadectwa potwierdzającego okresy wykonywania prac w szczególnych warunkach lub charakterze wymienionych w tzw. nowych wykazach prac, które miały miejsce po dniu 31 grudnia 2008r. Zgodnie bowiem z art. 51 ustawy o emeryturach pomostowych – płatnik składek jest zobowiązany do wystawienia zaświadczeń o okresach pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3, za okresy przypadające przed dniem 1 stycznia 2009r.

Dane dotyczące w warunkach szczególnych za okresy od dnia 1 stycznia 2009r. zatrudnienia Zakład Ubezpieczeń Społecznych ewidencjonuje na indywidualnych kontach ubezpieczonych na podstawie informacji corocznie podawanych przez pracodawcę w formularzu (...), który pracodawcy muszą przekazywać za wszystkich pracowników, za których opłacają składki na Fundusz Emerytur Pomostowych. Pierwszego zgłoszenia danych na druku ZUS ZSWA pracodawcy musieli dokonać do dnia 31 marca 2011r. za 2010 r., przekazując wówczas także informacje za rok 2009 (art. 50 ust. 1 i 2 ustawy). Kolejnych zgłoszeń na ZUS ZSWA płatnicy składek dokonują do dnia 31 marca każdego następnego roku kalendarzowego. W zgłoszeniach tych podają dane o zatrudnieniu pracowników przy pracach w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, wymienionych w załącznikach do ustawy pomostowej, w całym poprzednim roku kalendarzowym (art. 38 ustawy).

Omawiane przepisy stanowią jednocześnie uszczegółowienie i *lex specialis* w stosunku do przepisu art. 125 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. 2016r., poz. 887 ze zm.), zgodnie z którym pracodawcy obowiązani są m.in. do współdziałania z pracownikiem w gromadzeniu dokumentacji niezbędnej do przyznania świadczenia oraz wydawania pracownikowi lub organowi rentowemu zaświadczeń niezbędnych do ustalenia prawa do świadczeń i ich wysokości (pkt 1 i 2).

Podstawy do żądania powoda wydania zaświadczenia o pracy w warunkach szczególnych nie mogą stanowić też przepisy dotyczące wydawania pracownikom świadectwa pracy, a więc wydane na podstawie art. 97 § 4 k.p. rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 30 grudnia 2016r. w sprawie świadectw pracy (Dz.U.2016.2292 ze zm.). Przepis § 2 ust. 1 pkt 15 tego rozporządzenia stanowi, że w świadectwie pracy zamieszcza się informacje niezbędne do ustalenia uprawnień z stosunku pracy i uprawnień z ubezpieczeń społecznych, dotyczące m.in. okresu wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Przepisy te dotyczą jednak świadectwa pracy, które wystawiane jest, zgodnie z art. 97 k.p., już po ustaniu stosunku pracy. Tymczasem stosunek pracy łączący strony postępowania nadal trwa.

Skutkiem powyższych rozważań było oddalenie powództwa jako że pozwana spółka nie jest zobowiązana do wydawania powodowi zaświadczenia o wykonywaniu pracy w warunkach szczególnych po dniu 31 grudnia 2008r. Z tych też względów osobowe wnioski dowodowe obu stron jak i wniosek powoda o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego z zakresu BHP i jego wniosek zwrócić się do Grupy (...) S.A. w P. o udzielenie informacji jak wnioski nie mające znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy i prowadzące jedynie do przedłużenia postępowania.

Wbrew twierdzeniu strony pozwanej, zawartym w odpowiedzi na pozew, powództwo wytoczone w niniejszej sprawie nie było powództwem o ustalenie pracy w warunkach szczególnych na podstawie art. 189 k.p.c., co dodatkowo

potwierdził pełnomocnik powoda w toku rozprawy, która odbyła się w sprawie. Żądanie nakazania wydania zaświadczenia i żądanie ustalenia to dwa odmienne rodzaje powództw oparte na różnych podstawach prawnych. Żądanie wydania zaświadczenia oparte jest bowiem na podstawie § 2 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, zaś powództwo o ustalenie na podstawie art. 189 k.p.c. Jeżeli powód zdecyduje się wystąpić z powództwem o ustalenie wykonywania pracy w warunkach szczególnych, będzie musiał niewątpliwie wykazać interes prawny w takim żądaniu. Możliwość wykazywania, iż powód wykonywał pracę w warunkach szczególnych będzie zachodziła także w toku postępowania przed Zakładem Ubezpieczeń Społecznych o prawo do emerytury pomostowej i w toku ewentualnego postępowania odwoławczego od odmownej decyzji ZUS w tym zakresie.

Stan faktyczny ustalony w sprawie w całości był niesporny i oparty na niekwestionowanych przez obie strony dowodach w postaci dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy, w tym w aktach osobowych powoda. Rozstrzygnięcie sprawy sprowadzało się w istocie do oceny obowiązującego stanu prawnego.

Rozstrzygnięcie o kosztach postępowania oparto na treści art. 98 k.p.c. ustanawiającego zasadę odpowiedzialności finansowej za wynik procesu. Koszty te sprowadzały się do wynagrodzenia pełnomocnika pozwanej spółki. Wysokość wynagrodzenia tego pełnomocnika ustalono na podstawie § 9 ust. 1 pkt 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015r. poz.1804 ze zm.).

Z:

1) (...)

2) (...)

3) (...)

4) (...)

(...)